

Ask

Ask (<i>Fraxinus excelsior</i>)	
Højde	25-35 meter
Form	Stort enstammet træ
Blomstringstid	Maj
Frugttype	Vinget nød
Modningstid	September - oktober
Lys	Lyskrævende
Jord	Middelgod - god
Fugt	Middel - fugtig
Vind	Medium vindstærk
Vårfrost	Tålsom
Saltsprøjt	Tåler nogen salt

Udbredelse

Ask vokser i det meste af Europa og findes nordpå til Trondheim i Norge. Ask findes og anvendes overalt i det danske landskab, og er et af de smukkeste og vigtigste landskabstræer.

Beskrivelse

Asken er et stort løvfældende træ. Den kan blive op til 35 meter høj, som regel med én stamme. Grenene er spredte, hvilket giver træet en lysåben krone. Ung bark er glat og grågrøn; ældre bark er mørk grå og furet. Knopperne er modsatte, karakteristisk kantede og sorte. Bladene er store, uligefinnede med elliptiske, tandede småblade. Træet begynder at blomstre i 7-8 års alderen, men sætter sjældent frugt før den er noget ældre. Blomsterne er rødlige og sidder i tætte bundter. De springer ud kort før løvspring i sidste halvdel af maj. Blomsterne er enkønnede, som regel med han og hunblomster på forskellige træer (tvebo). De vingede nødder modnes i september, men bliver ofte siddende på træerne til ind i november.

Voksested

Naturlige askeskove findes hovedsagelig i nedbørsrige områder med høj grundvandsstand, næringsrig, fugtig og kalkholdig jord, hvor asken klarer sig bedre end andre skovtræer.

Den gror ofte i blanding med andre arter. Den trives dog ikke på permanent sumpede jorde eller surbund (tørv). Askeskove er lysåbne og har ofte en rig underskov af urter, græsser og buske.

Anvendelse i landskabsplantninger

Askeskoven indvandrede i Danmark for mere end 7000 år siden. Indtil man begyndte at dræne markerne, fik askeskovene ofte lov at stå på vandlidende jorde. Braklagte, lave landbrugsjorde, hvor drænene ødelægges, springer ofte i ask. Træet etablerer sig ofte ved selvsåning. Ask anvendes som overskov i blandingsskov.

Asken kan gro i det meste af landet omend den ofte mistrives på vindudsatte lokaliteter i Nord- og Vestjylland. Den trives dårligt på surbund, f.eks. moser og hedejorde, og den vokser generelt dårligt på sandede, tørre jorde.

Ask har tidligere haft en stor anvendelse i det åbne landskab, men i de seneste år er der observeret et tiltagende angreb af askesyge, som stærkt har bremset lysten til at anvende mange ask i landskabsplantningerne. Den klarer sig fint i læhegn på de fleste lokaliteter, og er en god »sprinter«, som kan klare konkurrencen med de andre arter.

Hjorte og harer sætter pris på knopperne og kan skade de unge træer. Frugter af ask tiltrækker et rigt fugleliv, fra småfugle som grønsiskener til større arter som skovskader og skovduer.

Valg af plantemateriale

Skov- og Naturstyrelsen anbefaler, at der til landskabsplantninger bruges planter af en afstamning, der sikrer, at de er robuste og på lang sigt kan tilpasse sig eventuelle klimaændringer. Derfor foretrækkes genetisk brede danske frøkilder.

På hjemmesiden www.plantevalg.dk kan der hentes oplysninger om valg af frøkilde.

Der findes flere indførte askearter, som muligvis kan krydse med den Europæiske ask. Disse bør undgås i vildtplantninger.

Anden anvendelse

Askeved er hårdt og elastisk, egenskaber der har været udnyttet i ældre tid til f.eks. buer og vognhjul. I dag anvendes ask f.eks. til gulve og møbler.

Kilder

Larsen, J. B. (red) (1997). Træarts- og proveniensvalget i et bæredygtigt skovbrug. Dansk Skovbrugs Tidsskrift, side 98-104.

Anonym (1994). Træer og buske til skovbryn, læhegn og vildtplantninger. Skov-info nr. 13. Tekst og redaktion: Skov- og Naturstyrelsen, Fællesudvalget for læplantning og Frøkildeudvalget.

Møller, P. F. og H. Staun (2001). Danmarks træer og buske. Politikens forlag.

Ødum, S. (1969). De vildtvoksende træer og buske. Danmarks Natur bind 6: Skoven, side 143-199.

Fortegnelse over frøkilder, se www.frøkilder.dk

